

meg tudjuk érteni a jelzálogos törvény életbelépése előtti bírói gyakorlatnak azt a felfogását, amely a később álló jelzálogos hitelezők szempontjából annyira idegenkedett a megszűnő jelzálogos követelések esetében az új jelzálogos követelések „alácsusztatásától”.

JOGALKOTÁS.

Új jogszabályok.

Gazdatartozások. Az alaprendelet (14.000/1933. M. E. sz.) több ponton csak keretrendelkezést tartalmaz, a részletek kiépítését további rendeleteknek tartva fenn. Ehez képest az újabb rendeletek egy része programmszerűen csakis a részleteket építi ki, — viszont azonban sűrű egymásutánban követik egymást olyan rendeletek, illetve rendelkezések is, amelyek az alaprendelet által nyújtott védelmet — a már meglevő szabályok megváltoztatása mellett — egyre jobban kimélyítik.

Igy, bár az alaprendelet 8. §-a szerint csak addig nem lehetett védetté nyilvánított ingatlanra árverést tüzetni, amíg a gazdaadós az alaprendeletben meghatározott szolgáltatásokat teljesítette, addig a már ismertetett 7100/1934. M. E. sz. r. 8. §-a kimondotta, hogy ha a bíróság *a birtok védettségét meg is szünteti*, az alaprendelet szerint korlátozások alá eső követelés behajtása céljából az *1934. szept. 30.* előtti időre árverést kitűzni nem lehet, a már kitűzött árverést pedig e határnapot követő időre, de nem később, mint 1934. okt. 31. napjára el kell halasztani. Az újabban kiadott 8600/1934. M. E. sz. r. szerint az árverés elhalasztásának kedvezményét az adós *1934. évi december 31.* napjáig igénybeveheti, arra az időre, amelyre a védett birtok tekintetében meghatározott szolgáltatásokat — ideértve a védettség megszüntetése óta már elmulasztott szolgáltatásokat is — teljesíti *azoknak a hitelezőknek irányában*, akiknek javára az árverést kitűzték.

Ugyanezt látjuk az alaprendelet 21. §-a tekintetében. Eszerint azok az adósok, akiknek főjövedelemforrása mező-, erdő-, szőlő vagy kertgazdaság, a rendeletben körülírt rendkívüli károsodás esetén az árverés elrendelésének vagy fogyanatosításának elhalasztását kérhetik, azzal a megszorítással azonban, hogy a halasztás a folyó gazdasági év végén túl nem terjedhet. Az új rendelet szerint, ha a rendkívüli károsodás oly terményt vagy terményeket érő természeti csapás következtében állott elő, amely termény vagy termék rendszerint a termelést követő gazdasági évben kerül felhasználásra, a bíróság az árverést *a termést követő gazdasági év végéig* elhalaszthatja.

Nem a módosítás, hanem a kiegészítés jegyében kelt a védett kisbirtok terheinek rendezése tárgyában hozott 8700/1934. M. E. sz. r. (az alábbiakban: R.).

Az alaprendelet szerint — miként arra egy előző számunkban rámutattunk —, az állam az ú. n. kisbirtokokra bekebelezett pénzügyi

terhek egy részét részben készpénztörlesztéssel, részben a tartozásnak állami könyvadósságként való elvállalásával rendezi, és pedig az ú. n. tőketörlesztési alápól nyújtandó legfeljebb ötven millió pengővel. Ezzel azokon a gazdákon kíván segíteni, akiknek védett birtoka tiz-katasztrális holdnál nem nagyobb ingatlan, vagy nagyobb ugyan, de a kataszteri tiszta jövedelem száz koronát nem halad meg, vagy csupán házas belvelek (ú. n. védett kisbirtok). A R. mármost egyebek között kimondja, hogy a készpénztörlesztés, illetve könyvadósság vállalás mértéke a védett birtok minden kataszteri holdja, valamint a házas belvelek után legfeljebb 300.— P. Miután pedig a védelemnek és az azzal járó áldozatnak nem volna célja, ha az eladósodás oly nagymérvű, hogy előreláthatólag ilyen segítség sem használna, egy további rendelkezés szerint nincs helye sem készpénztörlesztésnek, sem könyvadósságvállalásnak az esetben, ha a bekebelezett terhek a birtok kataszteri tiszta jövedelmének kétszázszoros-, csupán házas belveleknél a házadóalap hatvanszoros-szorzatát meghaladják, hacsak a hitelezők követeléseikből annyiról le nem mondanak, hogy az adós terhe a jelzett terhelési határ alá szálljon.

A készpénztörlesztés és könyvadósságvállalás előfeltételeinek fennállását, valamint azt, hogy ezeknek az irányadó jogszabályok értelmében mily mértékben van helyük, minden más eljárás kizárásával a Pénzügyi Központ-, ha pedig az ingatlanon elsőhelyű jelzálogjoggal az Országos Központi Hitelszövetkezetnek vagy tagszövetkezetnek követelése van biztosítva, az Országos Központi Hitelszövetkezet állapítja meg.

Igen fontos és indokolt rendelkezést tartalmaz a R. 29. §-a, amely az alaprendeletet e vonatkozásban tulajdonképpen korlátozza. Eszerint a pénzügyminiszter a készpénztörlesztés és könyvadósságvállalás megállapításának megtagadását rendelheti el, ha a gazdaadós házastársának vagy vele közös háztartásban élő, illetve eltartásra kötelezett személynek vagyoni és kereseti viszonyai folytán a készpénztörlesztés folyósítása és a könyvadósságvállalás az alaprendelet céljával ellentétes és indokolatlan lenne.

Villamos energiát szolgáltató üzemek (villamosművek). Törvényhozásunk a villamosenergia fejlesztéséről, vezetéséről és szolgáltatásáról szóló 1931: XVI. t.-c. megalkotásával nagyfontosságú jogterületet szabályozott, nem egy ponton kellvén a köz- és magánérdek egyeztetésének nehéz feladatát megoldania.

A törvény, amely villamosmű alatt villamosenergiát fejlesztő, vezető, elosztó üzemet ért, a villamosműveknek két kategóriáját állítja fel. — közhasználatú és saját használatú villamosmű-, amely megkülönböztetés végigvonul azután a törvénynek úgyszólván valamennyi rendelkezésén. Az olyan villamosmű, amely villamos energiát ellenérték fejében való szolgáltatás céljából fejleszt, vezet vagy oszt el, *közhasználatú villamosmű*, illetve vállalat, az pedig, amely a villamosenergiát a fenntartó saját és alkalmazottainak háztartásában, gazda-